

ירושלים, י"ט חשון, תשע"ט

28 אוקטובר, 2018

חוזר מס' ח-

לכבוד

התאגידים הבנקאיים וחברות כרטיסי אשראי

הנדון: ניהול מסגרות אשראי
(ניהול בנקאי תקין הוראה מס' 325)

מבוא

1. ההוראה מבוססת על העיקרון לפיו ניהול מסגרת האשראי יעשה באופן סדור ושקוף ללקוח. ההוראה חלה עד כה על מסגרות אשראי בחשבון העובר ושב בלבד. נוכח הגידול בשימוש באשראי הניתן ללקוחות המערכת הבנקאית באמצעות כרטיסי האשראי, עלה הצורך להחיל את ההוראה גם על מסגרות אלו.

בנוסף נקבעה הדרישה מהתאגידים הבנקאיים לקבוע מנגנוני התראות ללקוחות אודות ניצול המסגרות, וכן להודיע ללקוח אודות ניצול של מעל תשעים אחוזים ממסגרת האשראי. דרישות אלו, נועדו להגביר את מודעות הלקוחות למצב ניצול מסגרות האשראי שברשותם, ולאפשר להם להתנהל באופן מושכל.

נדגיש כי אין בהוראה זו כדי לגרוע מהוראת כל דין רלבנטי, לעניין זה, אלא רק להוסיף על הכללים החלים על אשראי זה.

התיקונים להוראה

2. סעיף 2 להוראה – לסעיף התווספה הגדרת כרטיס אשראי והגדרת תאגיד בנקאי.

3. סעיף 3 להוראה – נמחק הסיפא לסעיף 3(א)(1) הקובע כי יש לצרף את ניתוח צרכי האשראי של הלקוח למסמך בקשת האשראי לצורך אישורה על ידי גורם האשראי המוסמך.

דברי הסבר

מחיקת הסיפא הינה למען הסדר הטוב וכיוון שאינה מוסיפה מעבר לקבוע בהוראות אחרות המתייחסות לניהול אשראי.

4. בסעיף 4(א) להוראה התווספה התייחסות לחריגה שאושרה בכרטיס אשראי. בהתייחס לכך נקבע כי אם החריגה שאושרה בכרטיס אשראי צפויה להימשך מעבר למועד החיוב הקרוב של הלקוח בחשבונו, תוגדר ותוסכם מראש ובכתב מסגרת זמנית או קבועה התואמת את היקף האשראי המבוקש.

דברי הסבר

לסעיף התווסף פרק הזמן בו תתאפשר חריגה ממסגרת בכרטיס האשראי. סעיף זה מאפשר שיקול דעת לתאגיד הבנקאי, בין היתר, במצבים בהם מבוצעות על ידי לקוחות עסקאות תשלומים, כאשר הסכום הכולל הוא משמעותי, אך התשלומים המשולמים בכל חודש אינם משפיעים בפועל על יכולת ההחזר החודשי של הלקוח ועמידתו במסגרת האשראי המאושרת. יובהר כי לא חל שינוי בהנחיה הקיימת בנוגע למסגרות בחשבון העובר ושב.

5. סעיף 4(ג) בוטל.

דברי הסבר

הסעיף הטיל חובה על התאגידים הבנקאיים להודיע ללקוח, במקרים בהם אין באפשרותם למנוע חריגה, כי עליו לפעול לביטול מידי של החריגה ולחדול מיצירת חיובים נוספים. הסעיף נמחק ותוכנו הועבר לסעיף ייעודי שהתווסף (סעיף 9).

6. סעיף 8 להוראה – הסעיף בוטל ובמקומו התווסף סעיף 4(ד) להוראה. הוסרה ההנחיה המפורשת שקבעה את הסכומים אשר בגינם תאגיד בנקאי רשאי שלא ליישם את האמור בהוראה, וחלף זאת נקבע כי סכומים אלו יהיו נמוכים ככלל, וייקבעו בהתאם להליכי ניהול הסיכונים של התאגיד הבנקאי, ובכפוף לכך שלא יתמשכו לאורך זמן, תוך מתן הגילוי הנדרש ללקוח בסמוך ליצירת החריגה.

דברי הסבר

תיקון זה בוצע בשל הצורך לאפשר לתאגידים הבנקאיים להתאים את התנהלותם לאופי הפעילות של הלקוח, תוך המשך שמירה על עקרון השקיפות והגילוי הנדרש לספק ללקוח בנושא.

7. התווספו סעיפים 9-11 להוראה, אשר קובעים את הצורך בעדכון לקוחות אודות ניצול מסגרות האשראי שלהם. בהתאם לזאת תאגיד בנקאי נדרש לקבוע נהלים למשלוח הודעות ללקוחות, באופן אשר ייקח בחשבון סטיות מדפוסי ניצול מסגרת האשראי הנהוגים על ידי הלקוח, ורמת הסיכון של מסגרת האשראי, וייתן גילוי ללקוח. בנוסף לנהלים שיקבעו, על התאגידים הבנקאיים להודיע ללקוח בהגיעו לניצול של מעל 90% ממסגרת האשראי המאושרת בחשבונו או בכרטיס האשראי.

דברי הסבר

סעיפים אלו נועדו להגביר את מודעות הלקוחות למצבם הפיננסי, ולתמוך בהתנהלות פיננסית מושכלת ותקינה של לקוחות. לצורך כך נדרשים התאגידים הבנקאיים לקבוע נהלים המבוססים על פעילות הלקוח. בכלל זה יש לתת תשומת לב לפעילות בחשבונות או בכרטיס האשראי של לקוחות קשישים, במטרה לנטר ולזהות מצבים העלולים להעיד על מקרי ניצול כלכלי שלהם.

תחילה

8. תחילתה של הוראה זו שנה מיום פרסומה.

עדכון הקובץ

9. מצ"ב דפי עדכון לקובץ הוראות ניהול בנקאי תקין. להלן הוראות העדכון:

להכניס עמוד

325-1-3 [7] (10/18)

להוציא עמוד

325-1-2 [6] (11/14)

בכבוד רב,

ד"ר חדוה בר
המפקחת על הבנקים

ניהול מסגרות אשראי בחשבונות עובר ושב

1. ההוראה מבוססת על העיקרון לפיו ניהול מסגרת האשראי יעשה באופן סדור וגלוי ללקוח. ההוראה חלה עד כה על מסגרות אשראי בחשבון העובר ושב בלבד. נוכח הגידול בשימוש באשראי הניתן ללקוחות המערכת הבנקאית באמצעות כרטיסי האשראי, עלה הצורך להחיל את ההוראה גם על מסגרות אלו.
- בנוסף נקבעה הדרישה מהתאגידים הבנקאיים לקבוע מנגנוני התראות ללקוחות אודות ניצול המסגרות, וכן להודיע ללקוח אודות ניצול של מעל תשעים אחוזים ממסגרת האשראי. דרישות אלו, נועדו להגביר את מודעות הלקוחות למצב ניצול מסגרות האשראי שברשותם, ולאפשר להם להתנהל באופן מושכל.
- נדגיש כי אין בהוראה זו כדי לגרוע מהוראת כל דין רלבנטי, לעניין זה, אלא רק להוסיף על הכללים החלים על אשראי זה.
- בתוקף סמכותי לפי סעיף 5(ג1) לפקודת הבנקאות, 1941, לאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת ובאישור הנגיד, אני קובע הוראות אלה:

הגדרות

2. "חשבון עובר ושב" - לרבות חשבון חוזר דביטורי.
- "כרטיס אשראי" - כהגדרתו בחוק כרטיסי חיוב, התשמ"ו-1986.
- "תאגיד בנקאי" - תאגיד בנקאי כמשמעותו בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981;
מנפיק כמשמעותו בחוק כרטיסי חיוב, התשמ"ו-1986.

מסגרת האשראי המאושרת

3. ביקש לקוח לקבל מסגרת אשראי בחשבון עובר ושב או בכרטיס אשראי, והתאגיד הבנקאי נענה לבקשה, על התאגיד הבנקאי לקיים את התנאים הבאים:
- (א) (1) מסגרת האשראי הכוללת בחשבון עובר ושב שתאושר ללקוח ותוסכם עמו, תיקבע בהתבסס על ניתוח מתועד של צרכי האשראי של הלקוח אשר יצורף אל מסמך בקשת האשראי, לצורך אישורה על ידי גורם האשראי המוסמך לאישור תקרת האשראי שתותר בחשבון העובר ושב של הלקוח.
- (2) התאגיד הבנקאי רשאי לקבוע סכומי סף שונים, לקבוצות לקוחות שונות, שלגביהן יוגדרו קריטריונים כלליים לניתוח המתועד של צרכי האשראי, כאמור בסעיף קטן (1) לעיל.
- (ב) בין יתר הפירוט המתחייב על פי הדין, יפרט הסכם מסגרת האשראי את העקרונות המותווים בהוראה זו, לרבות את מחויבות הצדדים להקפיד על ביצוע חיובים לחשבון העובר ושב או לכרטיס האשראי בתוך המסגרת המאושרת בלבד ובלא חריגה ממנה, ואת המשמעויות של מחויבות זו.
- (ג) על אף האמור, רשאי התאגיד הבנקאי להעמיד מסגרת אשראי באופן חד צדדי ללקוח בעל הסכם מסגרת אשראי, ובלבד שלא יחייב את הלקוח בעמלה בגין העמדת המסגרת הנוספת. התאגיד הבנקאי יתעד מסגרת זו במערכותיו

הממוחשבות, ויודיע ללקוח לאחר ובסמוך למועד קביעתה על סכום המסגרת המעודכן, תוך ציון סכום ההגדלה, ותנאיה, לרבות מועד תפוגתה. הריבית במסגרת אשראי כאמור לא תעלה על הריבית שנקבעה למסגרת האשראי האחרונה אשר הוסכמה בכתב עם הלקוח.

התאגיד הבנקאי רשאי להעמיד מסגרת אשראי כאמור גם לסוג של לקוחות אשר יגדיר מראש ובמפורש בנהליו, ובכפוף לקיומם של התנאים המפורטים לעיל.

ניהול מסגרת אשראי

4. תאגיד בנקאי לא יאפשר היווצרותה של יתרת חובה בחשבון עובר ושבחריגה, העולה על ממסגרת האשראי שאושרה והוסכמה כאמור בסעיף 3 לעיל, אלא במקרים ובתנאים הבאים :

(א) בקשת לקוח לכבד חיוב מסוים - ביקש לקוח לכבד חיוב מסוים בעטיו צפויה להיווצר חריגה, רשאי התאגיד הבנקאי, על-פי שיקול דעתו, להיענות לבקשה. אולם, אם החריגה שאושרה בחשבון עובר ושבו עולה על יום עסקים אחד, או אם החריגה שאושרה בכרטיס האשראי צפויה להימשך מעבר למועד החיוב הקרוב של הלקוח בחשבונו, תוגדר ותוסכם מראש ובכתב מסגרת - ולו זמנית - התואמת את היקף האשראי המבוקש.

(ב) העמדה חד צדדית של מסגרת אשראי כאמור בסעיף 3(ג) לעיל. במקרים בהם החריגה מתגלית לאחר היווצרותה, לדוגמא בפעילות מס"ב ומסלקה, ניתן יהיה להעמיד מסגרת אשראי כאמור עם ערך רטרואקטיבי.

(ג) בטל. אי יכולת למנוע חריגה - במקרים בהם אין באפשרות התאגיד הבנקאי למנוע חריגה, יודיע התאגיד הבנקאי ללקוח, שעליו לפעול לביטול מיידי של החריגה בחשבון, ולחדול מיצירת חיובים נוספים שכיבודם ייצור או יגדיל חריגה מהמסגרת שנקבעה לו.

(ד) החריגה הינה בסכום נמוך, כפי שהוגדר מראש על ידי התאגיד הבנקאי, בהתאם להליכי ניהול הסיכונים שלו, ובלבד שלא תתמשך לאורך זמן, ובכפוף למתן גילוי ללקוח בסמוך לכך.

5. בטל.

6. בטל.

7. בטל.

הגבלת סכומים

8. בטל. תאגיד בנקאי רשאי שלא ליישם האמור בהוראה זו על חריגות בסכומים שלא יעלו על 2,000 ש"ח ל"אשראי לאנשים פרטיים", ובסכומים שלא יעלו על 5,000 ש"ח ל"אשראי מסחרי", כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור, ובלבד שלא יתמשכו לאורך זמן.

הודעות ללקוחות

9. תאגיד בנקאי יקבע נהלים לגבי משלוח הודעות ללקוחות בדבר מידת ניצול המסגרת המאושרת על ידי הלקוח, באופן המתבסס, בין היתר, להיבטים הבאים: סטיות מדפוסי השימוש הנהוגים של לקוח; רמת סיכון מסגרת האשראי; מועד ותדירות שליחת ההודעות ללקוח. וכן יגדיר התאגיד הבנקאי, על פי שיקול דעתו, מקרים בהם יודיע ללקוח כי עליו לחדול מיצירת חיובים נוספים.

10. במקרים בהם הגיע לקוח לניצול של מעל תשעים אחוזים ממסגרת האשראי המאושרת בחשבונו או בכרטיס האשראי שלו, ישלח תאגיד בנקאי ללקוח הודעה בהקדם האפשרי. במידה והמקרה האמור מתרחש בתדירות גבוהה, ההודעה ללקוח תישלח בתדירות שתיקבע בהתאם לשיקול דעת התאגיד הבנקאי.

11. תוכן ההודעות, כאמור בסעיף 10 לעיל, יכלול גילוי ללקוח אודות ניצול המסגרת, תוך יידוע הלקוח בדבר הצעדים, על פי הדין ועל פי החוזה, שרשאי התאגיד הבנקאי לנקוט בעת חריגה ממסגרת, וכן את פרטי ההתקשרות לבירורים עם התאגיד הבנקאי בנוגע לניהול מסגרת האשראי.

* * *

תאריך	פרטים	גרסה	חוזר 06 מס'	עדכונים
8/2/05	הוראה מקורית	1		2159
26/12/05	עדכון	2		2176
22/1/06	עדכון	3		2181
17/12/06	עדכון	4		2198
18/2/10	עדכון	5		2259
25/11/14	עדכון	6		2444
	<u>עדכון</u>	<u>7</u>		